

errat, peccat culpabiliter ignorans, sed non offendit autoritatem Ecclesie tamquam pertinax, & incredulus. Et solum nobiscum sentit Diana, si quis ignorantiam affectet, quia illud ei retulerunt. Liquet ex tenore editiorum, præsertim ex illo Inquis. Siciliae, ubi dicitur: *Se sapete, o avete inteso dire. Ubi quidem distinguitur scientia ab auditu; & quia auditus immediatus delicti, & authoris delicti facit scientiam, sequitur, quod ibi sit sermo de auditu mediato.*

259 Hinc subdit Bonac. cit. *Ex quo patet à fortiori de rigore juris non videri denunciandos concionatores, qui inter concionandum aliqua proferunt ex incuria, vel inconsideratione. Ratio est, quia nos est presumendum, ipsos velle contravenire iudicio Ecclesia, aut ea dixisse cum plena de liberatione, & adiutoria, ita ut velint erroris adhucere, nisi aliter conjiciatur de ipsorum mente. Præterea patet non esse denunciandos eos, quos constat lapsu lingua aliquem errorem protulisse; v. à n. 605.*

Eadem ratione plures libri prohibiti sunt, ut potè continentes hereses, & tamen eorum auctores non sunt condemnati heretici, in quantum non cogoverunt esse contra proposta ab Ecclesia Catholica credenda de fide. Quotuplex sit heres, & quæ reservata: v. à n. 281. ad 289.

C A P U T V.

De Personis, quæ denunciari debent.

260 T enetur quis denunciare hereticum aut suspectum de heresi, sive de vehementi, sive de levi, ex Decret. Alex. VII. n. 249. relato per illa verba: *Hæreticos, vel de heresi quomodocumque, etiam leviter suspicatos, deferant, & judicialiter denuncient; etiam si delictum sit occultum, & non possit probari, ex Decret. Alex. VII. 24. Septemb. 1665. prop. 5. & n. 596.*

261 Etiamsi illud sciat ex secreto naturali, & sub juramento de non revelando, n. 597.

262 Secretum ex consilio petito excusat à denunciando suspectum de heresi, n. 598. non excusat autem à denunciando hereticum formalem. Bord. in Sacr. Trib. cap. 31. n. 8. Unde in casu heresis formalis solum à denunciando excusat secretum ex sigillo Sacramentalis Confessionis, Scotus in 4. dist. 21. quest. 2. §. Ad argumentum lit. M. v. n. 597. & n. 59. unde non excusat à denunciando hereticum formalem Confessarius sciens delictum ratione consilii, nisi consilium illud det, ejus audiendo confessionem.

263 Tenetur denunciare, nedum ille, qui fecit, quatenus delictum propriis sensibus per-

cepit, in quantum vidit, aut immediatè illud audivit; verum etiam ille, qui habet notiam delicti ex auditu mediato aliorum, qui illud ei retulerunt. Liquet ex tenore editiorum, præsertim ex illo Inquis. Siciliae, ubi dicitur: *Se sapete, o avete inteso dire. Ubi quidem distinguitur scientia ab auditu; & quia auditus immediatus delicti, & authoris delicti facit scientiam, sequitur, quod ibi sit sermo de auditu mediato.*

264 Hujusmodi autem auditus mediatus, ut patiat onus denunciandi, per Bord. Trib. fidei c. 31. n. 21. Carenam, Cord. Sanct. & alios apud ipsum, debet esse à personis fide dignis. Bonac. tom. I. disp. 6. de denunc. pag. 898. n. 7. item Leander de Sacram. Pœnit. tral. 5. disp. 13. q. 57. & apud ipsum Navar. Sayrus, & Trulleneh. qui hæc habet: *Denique excusat à denunciando hereticum ille, qui leviter suspicatur aliquem esse hereticum, vel à levibus, & parum fide dignis acceperit, qui se dicunt ab aliis accepisse.*

Puto tamen cum Diana sufficere, si sit à personis fide levibus, ut in n. 591.

265 Catholicus non tenetur denunciare hereticum in locis illis, in quibus hereticum Catholicum sunt permixti, id scientibus Inquisitoribus, & Episcopis; quia nemo obligatur ad opus inutile. Bonac. tom. I. disp. 6. de denunc. pag. 898. n. 8.

Q U Ä R E S I.

266 An teneatur quis denunciare, si exinde timeat notabile damnum?

N eminem teneri ad denunciandum hereticum, aut suspectum de heresi, cum probabili periculo mortis, infamiae, aut gravis aliquius damni proprii, vel patris, matris, uxoris, fratribus, aut aliorum conjunctissimorum, tenent Fagund. Sanctar. & alii apud Dianam p. 1. tral. 4. de denunc. ref. 7. cum Pegna, qui excusat uxorem à denunciando maritum hereticum, ob timorem, ne ab eo malè tractetur; & Lazarus apud Dianam cit. quamdam virginem honestam cuiusdam dominæ famulam excusavit à denunciando famulum ejusdem domus, quem frequenter in blasphemias hereticales prorumpit etiam audierat; hac ductus ratione, quia illa poterat probabiliter timere grave damnum in fama, quatenus eam vindentes ad Tribunal accedere, suspicari possent eam de aliquo delicto inquisitam.

Hanc opinionem limitat Genuensis in præxi cap. 18. nisi hereticus dogmatizaret in magnum Reipublicæ damnum, animas seducendo, & corpora offendendo, ut si occideret

puc-

De Denunc. ad edicta Inquisit. &c. Cap. V.

541

pueros, & similia facere, tunc enim succedit id, quod quilibet pro patria tenetur ponere vitam.

267 Resp. ex probabili periculo gravis danni in vita, corpore, fama, & rebus propriis, aut conjunctorum, non excusat à denunciando hereticum formalem, etiam si non dogmatizet: excusat autem à denunciando suspectum de heresi, putat blasphemum, fortilegum, abutentem Sacramentis, &c. Bord. in Trib. fidei cap. 31. n. 11. & in man. consult. sett. 25. n. 176. & sett. 18. n. 48. Bonac. tom. I. disp. 6. de denunc. punct. 2. nu. 6. & apud ipsos Freita, Carena p. 2. tit. 9. num. 34. Diana p. 1. tral. 4. ref. 7. Ratio 1. partis est; quia heres formalis etiam non dogmatizantis est contra Religionem, & bonum commune totius Reipublicæ Catholicæ, quoniam heres serpit ut cancer, quippe quæ pestifera est, ex cap. Us inquisitionis, de hereticis, in 6. bonum autem publicum & commune ex jure prævalet bono privato, & proprio. Imò (ut advertit Bord.) qui denunciat hereticum, regulariter nullum habere potest timorem damni: quia hereticus formalis, aut comburitur, aut perpetuo immutatur.

Dicta à fortiori procedunt de apostata à fide, quia apostata non differt specie ab heresi, & est gravior heresi, cùm sit recessus à tota fide Catholicæ.

Ratio 2. partis est; quia suspicio heres, nec est heres, nec ira serpit contra Religionem, ut heres. Tum quia poenæ latæ contra hereticos nullam faciunt mentionem de suspectis: unde sicut rigor poenarum contra hereticos non extendit contra suspectos: ita nec rigor denunciandi hereticum cum probabili periculo vita, &c. extendi debet contra suspectos: v. n. 599.

Secunda sententia affirmat excusari, Bord. in Trib. fidei cap. 31. n. 13. & 14. & in man. consult. sett. 18. num. 46. Homobon. & Lazarus apud Dianam p. 1. tr. 4. ref. 6. cum alii. 1. quia rationes, quæ probant excusari quem à denunciando extraneum in causis suspicionis heres, si exinde probabiliter timeat notabile damnum sibi, aut suis coniunctis usque ad quartum gradum, militant etiam in casu denunciationis conjuncti usque ad quartum gradum, v. num. 267. eò maximè, quia ex denunciatione conjuncti sequitur notabile damnum in fama, & bonis ipsi coniuncto, & inde ipsi denuncianti: v. n. 3. Hinc non eadem militat ratio in casu heres formalis, & in casu suspicionis heres. Nec obstat, quod edicta generaliter loquentia sint generaliter intelligenda: quia id est verum, quando aliqua specialis ratio contrarium non suadet, ex l. Hæres absens, ff. de hered. infit. neque generaliter dictum resertur ad extraordinaria, l. Sejo amico, s. medico ff. de ann. legat. ita ferè Bord. v. numer. 599. & hic n. 274.

272 Probabilior tamen mihi est prima sententia, ut potè favorabilior fidei, & bono publico.

Q U Ä

273 An hereticus, aut suspensus de heresi tenetur denunciare se ipsum?

Resp. non teneri, nisi quando interrogatur ut reus à Judge, Diana p. 1. tr. 4. ref. 8. Bord. cit. n. 15. & Com. quia nemo tenetur se prodere, ex cap. Aliquando de panit. dist. 1. & nullus tenetur suam turpitudinem detegere, l. alia, ff. de jurejur.

Q U A E R E S V.

274 An hereticus, aut suspensus de heresi tenetur denunciare complicem?

Complicem non teneri denunciare complicem, in quacumque materia fuerit complex, tenent Port. in addit. ad dub. Regul. ver. denunciatio, nu. 10. Bonac. tom. 1. disp. 6. de denunc. pag. 898. n. 5. contra Sotum, Genuensem, & alios apud illos. 1. quia finis edicti non est sola emendatio fratris, sed punio in publicum exemplum, juxta dicta à n. 605. 2. quia hereticus faciliter fingeret se emendatum metu denunciationis, 3. quia hereticus formalis etiam occultus à nullo potest à vinculo excommunicationis absolviri, nec virtute Jubilai, nec Bullæ, nec privilegiorum, nisi à Sancta Sede, aut proprio Inquisitore, ex Decr. Alex. VII. 24. Septemb. 1665, prop. 4. adeoque donec sponte non compareat, ut absolvatur, non potest censeri emendatus.

275 Resp. in casu heresis formalis tenetur quis denunciare complicem delicti; minimè in casu suspicionis heresis. Bord. cit. n. 19. cum aliis: sequitur ex dictis n. 31. Ratio 1. partis est, quia à denunciando hereticum nullus excipitur, nisi Confessarius, qui illum novit sub sigillo sacramentali, ac proinde discipulus tenetur denunciare suum magistrum hereticum, non obstante, quod sit ejus errores secutus.

276 Non officit ratio in oppositum, quia manifestando complicem, non manifestat seipsum directè, sed indirectè.

277 Nec obstat, quod se exponeret pericolo gravis damni in fama & bonis: 1. quia etiam eo periculo dato, tenetur quis denunciare hereticum, etiam cum periculo gravis damni, ob dicta n. 267. 2. quia talis denunciatio potius cedit in denunciantis utilitatem, quam in damnum, 3. quia non denunciando substat majori periculo, nempe ut præveniantur ab alio, & tunc, ut puniatur de rigore justitiae, 4. quia respectu sui censetur potius sponte comparens, ut recipiat gratiam, quam denunciator.

Ratio 2. partis est eadem, quæ p. 367. v. n. 577.

Q U A E R E S VI.

278 An tenetur quis denunciare hereticum sicut emendatum?

Negant Sotus, Genuensis, & alii apud Dianam, & Bonac. citandos.

Joseph. de August. in 4. prec. Dec. nn. 13. ne-

gat, si crimen per secretam admonitionem emendatum, sit occultum; affirmat vero, si sit publicum: quia in hoc casu finis denunciationis est punio rei ad publicum exemplar; ita etiam Del Bene, ex multis apud Bord. in man. consult. sell. 18. n. 50. quorum ratio est, quia quando hereticus erat occultus, & emendatus, cessat injuria facta Republicæ, & inde finis edicti, qui est punio ad satisfaciendam injuriam factam Republicæ. Nec finis denunciationis est correctio publica in delictis occultis, benè vero in publicis.

Resp. teneri eum denunciare ex vi edicti Inquisitorum, Diana p. 2. tr. 4. ref. 3. Bonac. tom. 1. disp. 6. de denunc. pag. 898. n. 5. contra Sotum, Genuensem, & alios apud illos. 1. quia finis edicti non est sola emendatio fratris, sed punio in publicum exemplum, juxta dicta à n. 605. 2. quia hereticus faciliter fingeret se emendatum metu denunciationis, 3. quia hereticus formalis etiam occultus à nullo potest à vinculo excommunicationis absolviri, nec virtute Jubilai, nec Bullæ, nec privilegiorum, nisi à Sancta Sede, aut proprio Inquisitore, ex Decr. Alex. VII. 24. Septemb. 1665, prop. 4. adeoque donec sponte non compareat, ut absolvatur, non potest censeri emendatus.

His de rationibus, licet Bulla Alex. VII. relata n. 249. præcipiens denunciationem faciendam nulla præmissa correctione fraterna, de emendatione mentionem non faciat, non inde sequitur emendatum non esse denunciandum.

Nec obstat ratio in oppositum; quia est vera in delictis contra proximum, minimè in delictis contra Deum, & fidem; cum Deo sint aperta omnia abscondita cordis.

Q U A E R E S VII.

279 An ille, quem post commissum delictum superstitionis, aut blasphemie, statim paenitet, sit denunciandus?

Resp. affirmativè, supposita plena advertentia, & deliberatione, Bord. in Trib. sidei cap. 31. n. 9. quia in delictis solum consideratur voluntas deliberata in factum transiens, minimè voluntatis perseverantia, aut subita retractatio: v. n. 604.

Dixi, Supposita plena advertentia, & deliberationes; quia si circumstantiae externæ in aliquo casu sint tales, ut faciant prudenter diognoscere, aliquem in blasphemiam prorupisse, non cum plena advertentia ad malitiam, aut non cum pleno consensu voluntatis, autemente non integra, sed turbata ex vehementi passione; tunc, sicut excusat à culpa mortali, ita

& à poenis. Talis à nonnullis fuit judicatus quidam, qui ex vehementi pecuniae dolore, quam ardenter amabat, amissæ, & à detentore denegatæ, vehementi irascibilis imperio in blasphemiam prorupit; sed immediate ad propositionem blasphemam, sui pectoris percussonem addidit. Hoc etiam innuit Leander in prec. Dec. loquendo de blasphemia.

22. q. 2. §. de 4. concl. H. Bord. in man. consult. sell. 18. n. 26.

Q U A E R E S IX.

282 An sit denuncianda mulier, qua semel maleficium, aut superstitionem fecit?

Genuensis, cui adhuc Diana p. 2. tr. 17. ref. 66. tenet, non esse denunciandam, nisi superstitione, &c. saperet manifestè heresim, & simplicitas aut alia justa causa non excusat.

Resp. esse denunciandam, quia edictum absolutè præcipit denunciari delicta suspecta de heresi committentes, & non utitur verbo, exercentes. Alioquin nedum non esset denuncianda mulier, qua semel maleficium, aut superstitionem fecit, sed neque, qua bis aut ter, nam duo, aut tria facta non faciunt exercitium. Tum quia, qua semel maleficium fecit, verè delictum in edicto comprehensum commisit. His rationibus denunciandus est Confessarius, qui semel solicitavit: v. n. 589.

Q U A E R E S X.

283 An quando præcipitur delictum denunciandum ex presumptione, qua sit, sciens in tali casu presumptionem desicere, tenetur ad denunciandum?

Negant apud Dian. p. 1. rr. 4. ref. 10. Hobomonus, Riccius, & Valerius, qui hæc habet.

Quinto fallit in his, in quibus editum se fundat in presumptione, ut in Chyromanticis, Necromanticis, & aliis, qui ex inspectione rimularum, vel linearum manuum aliqua predicunt, si alia ego certè scio non habere tales patulae ullum cum demone, non tenetur denunciare, nam morus Sixti V. circa hoc editus fundat se in presumptione. In dubio autem tenetur quis denunciare?

Resp. teneri denunciare Freiras apud Dianam cit. 1. quia judicium suspicionis heresis spectat ad Inquisidores. 2. quia hujusmodi censentur suspecti suspicione juris de jure, & hac ratione in n. 603. dicimus, mulierem teneri denunciare Confessarium sollicitantem, quem scit ex pura fragilitate sollicitasse, non obstante, quod Bulla Gregor. XV. fundetur in presumptione, ut liquet ex illis verbis, Nos in animis inducere nequeentes.

Q U A E R E S XI.

284 An omittens denunciationem heretici, aut suspecti de heresi, sit suspensus de heresi, & denunciandus?

Quoad omittentem denunciationem suspecti de heresi, non esse suspectum, tenent Carena p. 2. tit. 9. n. 4. & 46. & Lupus apud Bord. in man. consult. sell. 18. n. 72. ac proinde

inde non esse denunciandum, quia præsumptio non oritur ex præsumptione, nec suspicio ex suspicione; Bord. verò cit. vult, esse suspectum de levi, concedit tamen sub n. 73. quod non ut denunciandus, illud mihi verum est, quod non sit fautor hæretici, quia suspectus de hæresi non est hæreticus, Leand. de conf. tr. 3. disp. 1. q. 27.

285 Quoad omittentem autem denunciationem hæretici, cùm possit, Carena cit. tenet esse leviter suspectum; imò nullo pacto esse suspectum, si omittat ex metu, aut alia causa in se honesta, consanguinitatis, amicitiae, &c. quia tunc præsumitur omittere, non ut defendat hæresim: nisi ea amicitia, & familiaritas esset nimis assidua, aut nisi teneatur denunciare ex officio; tunc quidem induceretur vehemens suspicio. Diana p. 4. tr. 7. res. 21. §. Et tandem.

Addit Bord. cit. n. 73. cum Lupo, quod omittens denunciationem hæretici, licet sit suspectus de hæresi, non sit denunciandus, quia non debet dari processus in infinitum. Nec obstat, quod edictum præcipiat denunciationem suspecti de hæresi; quia loquitur de suspectis ob alia delicta positiva patrata.

Hinc Lopus pag. 70. diff. 2. & Del Bene dub. 26. n. 2. cum aliis tenent, personas privatas omittere denunciare Inquisitori, cùm possint, hæreticum, non esse fautores hæretici, si solum teneantur ex præcepto edicti generalis Inquisitorum; sed peccare contra obedientiam, & incidere in censuram editi, ac inde esse puniendos ab Inquisitoribus, non poena ordinaria fautorum, sed ad arbitrium tamquam inobedientes mandatis: illis adhæret Diana cit. At Alfonsus de Castro, & Leander cit. q. 31. docent, eos esse fautores.

286 Certum tamen mihi est, quod si isti omittere, seu non revelantes hæreticum cùm possint, ad id teneantur ex officio, ut sunt Notarii, Socii, Satellites, & similes ex officio Sancto Tribunalis inservientes, & testes legitimè interrogati, qui veritatem celant, aut minuunt, sint suspecti de vehementi, & fautores hæreticorum; ita cit. DD. ac proinde ultra excommunicationem editi, incurront in excommunicationem Bullæ Coenæ, & sunt denunciandi.

Idem dico, cùm Diana cit. §. Nota tamen, de personis privatis, si ex speciali præcepto vocentur ad veritatem dicendam, & recusent accedere, aut requisita à ministris ad auxilium contra hæreticos præstandum, omissant.

Idem de persona privata, quæ dissuadet à denunciando hæreticum, eum, qui est paratus denunciare, aut consilium petit; quia habetur positivum delictum.

Præfati autem omnes à fautoria excusantur, ac inde ab excommunicatione in Coena Domini, & suspicione hæresis, tam quando omittunt denunciationem, quā quando positivè favent hæretico, non ut tali, sed ob aliam causam in se honestam, putà ratione metus, periculi, consanguinitatis, amicitiae, &c. Bord. cit. sess. 14. à n. 12. Leand. cit. q. 1. & 2. cum communis; quia ad incurrendam fautoriam requiritur quod motivum favendi sit hæresis; cùm enim censura Bullæ Coenæ feratur in hæreticum propter hæresim, ita ferri debet in fautores hæreticorum, ut talium; quia accessorum sequitur suum principale.

Hoc verò locum habet in foro conscientia; quoniam in foro externo præsumitur fautor, excommunicatus, & suspectus de hæresi, nisi probet, quod omiserit ex alia causa.

C A P U T VI.

De delictis ad S. Officium spectantibus.

Q U Ä R E S I.

Quid ignorantia opererur.

287 R Esp. ignorantiam culpæ excusare à culpa. Hinc in aliquibus superstitionibus, in quibus non adest pactum explicitum cùm dænone, sed solum implicitum, ex ignorantia & simplicitate muliercula sèpè excusari solent à culpa mortali. Quid autem requiratur ad peccatum mortale, fusè dictum est in tom. I. de peccatis.

288 In illis autem casibus, si quibus quis excusatur à culpa mortali, excusatur à poenis, quia poena sequitur culpam, ac proinde non afficit ignorantes. Bord. in Trib. fidei c. 41. n. 35. qui n. 36. addit.

Procedunt dicta non solum in foro conscientia, in quo afferenti ignorantiam creditur, quia agitur de interesse anima, cuius nullus præsumitur immemor, cap. Sancimus 16. I. q. 7. nam cuique in foro conscientia, ram pro se, quā contra se creditur, ex cap. Significasti 18. de homicidio: verū etiam in foro externo, quia utriusque fori idem est judicium; Sair. Sanchez &c. Valerus in pralud. differ. utriusque juris, v. Edrus, afferens, valere argumentum à foro interno ad exterum, & è contra. Id verum dicunt, nō si forus externus fundetur in præsumptione, nō que-

tasu allegans ignorantiam, eam probare tenetur.

Quamvis igitur in foro externo secundum externa procedatur, adhuc forus internus potest juvare pro externo, si conjecturæ, & circumstantiæ extrinsecæ qualitatis personæ, actionis, temporis, &c. sint tales, ut rationabiliter, & prudenter inducant ad argendum ignorantiam, simplicitatem, aut perfeci voluntarii defectum.

Q U Ä R E S II.

289 Quales sint propositiones prava ad S. Officium spectantes?

Propositiones pravae ad S. Officium spectantes sunt plures, juxta quindecim gradus, quos satis doctè assert Bord. in Trib. fidei c. 41. à n. 77. ad 88. & sunt propositio hæretica, erronea, sapiens hæresim, impia, temeraria, malesonans, seu piarum aurium offensiva, scandalosa, periculosa, arrogans, seditiosa, schismatica, blasphema, maledica, seu injuriosa, & improbabilis.

I. PROPOSITIO HÆRETICA

290 E St, quæ immediate opponitur propositioni immediate à Deo revelata; propositio revelata dicitur, & consequenter de fide. 1. quæ est expressa, aut contenta in Sacra Scriptura antiqui aut novi testamenti ab Ecclesia recepta: ut Christus mortuus est, & surrexit. 2. quæ ab Ecclesia Universali in Concilio Generali legitimè congregato, aut à Sede Apostolica, seu à Summo Pontifice, tanquam ad fidem pertinens est definita, ut ex Trid. sess. 6. can. 5. Liberum hominis arbitrium post Ad peccatum non est amissum, & extinxtum: v. n. 298. Tertiò, quæ ex Apostolicis traditionibus est communis usu Ecclesiæ recepta.

291 Traditiones Apostolicæ ex Trid. sess. 4. sunt, Qua ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu Sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos usque pervenerunt.

Quæ traditiones quantæ sint auctoritatis, exprimit immediatè sequentibus verbis;

Orthodoxorum Patrum exempla secuti, omnes libros, tam veteris, quā novi testamenti, cùm utriusque unus Deus sit auctor, nec non traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, vel tanquam ore tenus à Christo, vel à Spiritu Sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conservatas, pari pietatis affectu, & reverentia suscipit, & veneratur.

Hinc Scotus in I. d. II. q. 1. §. Ad Autoritates D. ait: Nec Christus in Evangelio docuit omnia pertinentia ad dispensationem Sacramentorum; di-

Examen Ecclesiast.

xit enim discipulis suis in Joanne, Adhuc habeo multa vobis dicere, sed non potes nisi portare modò: cùm autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem: multa igitur docuit eos, scilicet, quæ non sunt scripta in Evangelio, & illa multa, quædam per scripturam, quædam per consuetudinem tradiderunt.

292 Traditiones spectantes ad fidem sunt 1. Quod Deus solus sit auctor utriusque testamenti. 2. quod Sacra Scriptura ad nos pervenit intacta secundum veritates à Deo revelatas. 3. quod verus sensus Sacra Scriptura sit in Ecclesia Romana, non extra. 4. quod Symbolum parvum Apostolorum sit verum Dei verbum canonum, & legitimum. 5. quod parvuli sint baptizandi. 6. quod baptizati ab hæreticis servata legitima forma non sint rebaptizandi. 7. quod in Sacramento Baptismi sint exprimendæ tres personæ. 8. quod Sacramenta sint tantum septem, non plura, nec pauciora. 9. quod Mater Dei fuerit semper virgo.

293 Traditiones spectantes ad ritus, & mores sunt. 1. de benedictione aquæ. 2. de orando versus Orientem. 3. de trina unctione in baptizando. 4. de miscenda aqua in Calice. 5. de formando signo Crucis in fronte. 6. de sumenda Eucharistia à jejunis. 7. de abstinentia à servilibus diebus Dominicis; & similes; quæ minimè in sacris libris scriptæ reperiuntur, sed apud Santos Patres acceptæ ab Apostolis edictis à Christo; nam ex Joanne ult. Multa alia fecit Jesus, quæ non sunt scripta in libro hoc: unde Paulus ad Thess. 2. ait: Tenete traditiones, quas accepistis, sive per sermonem, sive per epistolam.

294 Præter traditiones divinas dantur traditiones Ecclesiasticæ, quæ post tempora Apostolorum sunt à Prælatis Ecclesiæ introducæ: ut solemnizatio Passionis, Resurrectionis, Ascensionis, & Pentecostes, licet enim Passio, & Resurrectio, &c. prout sunt patræ, non sint traditiones, sed articuli fidei expressi in Sacra Scriptura, prout tamen solemnizantur cum abstinentia à servilibus, &c. sunt traditiones.

295 In dubio, an traditio sit divina habens pro auctore Christum, seu Deum; vel Ecclesiastica habens pro authore Ministros Ecclesiæ, censendam esse Ecclesiasticam, ait Bord. cit. n. 8.

296 Qui opponitur traditioni divinae quod ad propositiones spectantes ad fidem, ut tales ab Ecclesia Catholica receptas, est hæreticus, quia talis traditio innititur testimonio divino; qui vero opponitur traditioni Ecclesiasticæ, est temerarius, & suspectus de hæresi, quia (ut inquit Bord.) Qui re-

Mm cedit